

ΕΦΗΜΕΡΙΚΟ ταξίδι στη μακρινή Απω Ανατολή και συγκεκριμένα στις εξωτικές χώρες του κόλπου του Σιάμ, ανέστειλε την παρουσίαση δύο σημαντικών μουσικών γεγονότων. Της 2ης συναυλίας του Μιλτ. Καρύδη με την ΚΟΑ και της συναυλίας του Βυρ. Φιδετζή με τη συμφωνική ορχήστρα και τη χορωδία της ΕΡΑ.

Σαν εναρκτήριο έργο του προγράμματός του, ο Μ. Καρύδης ενέγραψε τη συμφωνική εικόνα «Tropic» του Γιάνν. Ιωαννίδη, ένα σαφές καλογραμμένο έργο, που, όπως έχω ξαναγράψει, επιδίδει με μια νεοεμπρεσιονιστική τεχνική, την ατμοσφαιρική απεικόνιση της αποπνικτικής υγρότητας που επικρατεί σε ένα τροπικό δάσος. Η ορχήστρα, ρυθμισμένη καταλλήλα, διατήρησε τις αναλογίες επιφανειών και όγκων, με μια στασιμότητα, θα έλεγα, ιδεατή κίνησης, που θύμιζε την ακινησία των πλασμάτων που ελλοχεύουν στα στάσιμα ατμίζοντα νερά.

* Τα κοντσέρτα για πνευστά του Μότσαρτ, αν και χρονολογικώς ανήκουν στην πρώτη εποχή της δημιουργίας του συνθέτη, εντούτοις δεν υπολείπονται σε αξία των άλλων μεταγενέστερων κοντσέρτων του. Αντίθετα θεωρούνται ισάξια των τελευταίων κοντσέρτων του για πιάνο και οπωσδήποτε σημαντικότερα των κοντσέρτων του για βιολί. Ο Μότσαρτ, όπως και ο ίδιος ομολογούσε, αντιπαθούσε, για λόγους ανεξάρτητου, το φλάουτο, τον ήχο άρπα. Αυτό όμως δεν τον εμπόδισε να γράψει τέσσερα θαυμάσια κοντσέρτα για φλάουτο, μεταξύ των οποίων και το Κοντσέρτο σε ρε μείζονα, που παρουσίασε η Ιρένα Γκραφενδουερ. Η Γουγκολάβα αυτή αριστοτεχνικά του φλάουτου διακατέχεται από μια κομψοτεχνική αντίληψη ήχου, που συμφωνεί απολύτως με την ακουσματική ιδιαιτερότητα του ευγενικού της οργάνου. Ο ήχος της σαφέστατος, κρυστάλλινης διαύγειας, αφήνει να διακρίνον-

ται και οι πιο παραμικρές λεπτομέρειες των μελωδικών γραμμών: Μια υψηλή επιπέδου τεχνική, συνεπικουρούμενη από μια τεράστια και παιδαρχημένη αναπνοή, βοηθά στις διαμορφώσεις του ήχου, στις ποικιλίες δηλ. των εκφράσεων της, που είναι όλες ένα θαύμα χάριτος, ομορφιάς και ευγένειας. Η ορχήστρα συνόδευσε την καλλιτέχνη κατά τρόπο ιδανικό. Δεν θυμάμαι να την έχω ξανακούσει να αποδίδει με τόση ακρίβεια τις ενδείξεις του πιάνο και του pianissimo, χωρίς να σκιάζει τις γραμμές του σολίστα και ταυτόχρονα να αναδεικνύει με τρόπο τόσο σαφή (και την ουσιαστικότητα του ρόλου της, όπως είχε αρχίσει να διαμορφώνεται στο φωτεινό πνεύμα του τρισευγενικού «Κύκνου του Ζάλτσμπουργκ».

* Ο Μπέλα Μπάρτοκ με το προκλητικό του έργο «Κοντσέρτο για ορχήστρα» δυναμίτισε συνειδητά τα καθιερωμένα πλαίσια ύφους και τεχνικής της συμφωνικής ορχήστρας και εξακόντισε τις ενυπαρχουσες δυνατότητές της στα πλέον ακραία σημεία. Οι ασυνήθιστες δυσκολίες γραφής του «Κοντσέρτου για ορ-

χήστρα» δίνουν την ευκαιρία στις ορχήστρες να επιδείξουν ιδιαίτερες ικανότητες δημιουργίας ομαδικού ήχου, όπου οι λεπτομέρειες νεοφανών σχεδιασμών κρατούν σε διαρκή εγρήγορση τον ακροατή. Θα μπορούσε κανείς να πιστέψει ότι σ' αυτή τη φόρμα ορχηστρικής δεξιοτεχνίας, επικρατεί το δόγμα «ο ήχος για τον ήχο και η τεχνική για την τεχνική». Και όμως, η μεγαλοφυΐα του συνθέτη συγκρατώντας τα πλέον ανόμοια στοιχεία, κατορθώνει να πλάσει ένα τεχνολογικό αριστούργημα, δονούμενο από ιδέες και διδασίες.

Ο Μ. Καρύδης μετέτρεψε και πάλι την ΚΟΑ σ' ένα χυμώδες, πάλλον συμφωνικό σώμα, όπου ο συνεκτικός και μεστός λόγος της, συνάρπαζε με τα υψηλότερα ποιότητα ρητορικά της σχήματα. Ήταν ένα παιχνιδι ευχάριστων πνοών, ένα συνεχές μεθύσι μελωδίας και ρυθμού, μια συνεχής ηχητική ακροβασία, που το ενθουσιαστικό στοιχείο διασκόρπιζε μια έντονη αίσθηση σφρίγγους και νεανικότητας.

★ Η απόφαση του Βυρ. Φιδετζή να παρουσιάσει με τη συμφωνική ορχήστρα και τη

Μουσική Κριτική

Από τον Κ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗ

Συμφωνικοί παράλληλοι

χορωδία της ΕΡΑ την 9η συμφωνία και το «Τε Ντέουμ» του Αντον Μπρούκνερ, ήταν πράξη μουσικού ηρωισμού.

Ρισκάροντας θαρραλέα τις οποιεσδήποτε επιπτώσεις, συνέβαλε σημαντικότητας στις προσπάθειες ανανέωσης του συμφωνικού ρεπερτορίου, φέρνοντας ορχήστρα και κοινό κοντά σ' έναν από τους πιο πολυσυζητημένους και αινιγματικούς μεταρομαντικούς συνθέτες.

Θα μπορούσα να πω ότι στον τόπο μας ο Αντ. Μπρούκνερ είναι σχεδόν άγνωστος.

Η ιδιότυπη ομιχλώδης ψυχουσυστασία του, η στρωφονότητα του μουσικού του λόγου, το συνταρασόμενο γενικά από μεταφυσικές αγωνίες πνεύμα του, όπου τακτικά γίνεται πεδίο μάχης κόσμου και ουρανού, εμπλέκουν τα όρια παγερότητας και εναισθησίας. Μια συγκεχυμένη διαχωριστική γραμμή ενός γριφώδους ρητορικού λόγου που θαμπώνει ως κατασκευή και σαστίζει ως περιεχόμενο την ηλιοχαρή μεσογειακή αντίληψη.

Το παράτολμο εγχείρημα του Β. Φιδετζή και των συγκροτημάτων της ΕΡΑ, στέ-

θηκε από επιτυχία. Δεν στέκομαι σε λεπτομέρειες. Εξετάζω τις διαστάσεις και την ωφελιμότητα του εγχειρήματος και αυτό επαίνω. Τόσο η ορχήστρα όσο και η θαυμάσια χορωδία που διδάξε ο επίσης θαυμάσιος μάεστρος Ντεγιάν Σάβιτς συνάρπασαν το ακροατήριο με την πρωτοτυπία και την ειλικρίνεια της δουλειάς τους. Η διεύθυνση του Ιού προγράμματος της ΕΡΑ πρέπει να 'ναι υπερήφανη για το έργο που επιτελεί. Αλλά εκεί που διαφωνώ πλήρως με τον Βυρ. Φιδετζή είναι στην επιλογή των σολιστών του «Τε Ντέουμ». Η Μ. Κριλοβίτσι, ούτε ως ταμπαρανέτο ούτε ως τίμπρο φωνής, ενδείκνυται για ρόλο ορατοριακής υψιφώνου, που τα χαρακτηριστικά της πρέπει να είναι η αιθέρια φωνητική υφή, η νεανικότητα, θα έλεγα η αγγελικότητα. Η εξάισια Μαρ. Χατζιάνο δεν κατόρθωσε παρ' όλες τις ικανότητες της να μην καταποντισθεί σ' ένα ρόλο που μάλλον θα 'πρεπε να τραγουδήσει contralto. Δεν την άκουσα ούτε μια στιγμή. Αντίθετα, ο Γ. Παπάς ακούστηκε μερικές φορές, χωρίς όμως να κατορθώσει να δημιουργήσει μια σαφή εικόνα του ρόλου του. Ο μόνος που είχε ουσιαστικό σολιστικό ρόλο ήταν ο τενόρος Π. Ράπτης, που τραγούδησε με σοβαρότητα και μέσα στα πλαίσια του ορατοριακού ύφους.

Ετσι η σημαντική δουλειά των σολίστα καταστράφηκε από ένα παράταρο, αφορμαριστο και φωνητικά προβληματικό κουαρτέτο. Κάτι που δεν θα 'πρεπε να είχε δεχθεί ο Β. Φιδετζής, γιατί σημάδεψε τελειώς άδικα την όμορφη κατά τα άλλα δουλειά του.